

Udskrift af dombogen

DOM

Afsagt den 17. juni 2016 i sag nr. BS R5-954/2014:

K

mod
M

og
i adcitationssag nr. BS R5-7/2015

Gjensidige Forsikring s.m.f.
M

mod
G

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen vedrører erstatningsansvar for den arbejdsulykke, som indtraf, da sagsøgeren, K, den 27. november 2012 faldt fra et stillads på en byggeplads. Stilladset var opstillet af medarbejdere ansat hos sagsøgte, M, og stilladset var ejet af adciterede, G.

Sagsøger, K, har nedlagt påstand om, at M skal betale 647.666,91 kr. med procesrente af 135.530,91 kr fra den 13. november 2013 og af 512.136 kr fra sagens anlæg, den 21. november 2014.

Sagsøgte, M, har påstået frifindelse, subsidiært betaling af et mindre beløb.

Adcitanten, Gjensidige Forsikring som mandatar for M, har principalt nedlagt påstand om, at G

skal friholde adcitanten for ethvert beløb, som adcitanten qua sagsøgte i hovedsagen måtte blive dømt til at betale sagsøger, herunder hovedstol, renter og sagsomkostninger.

Gjensidige Forsikring som mandatar for M har subsidiært nedlagt påstand om, at adciterede delvist skal friholde adcitanten for et eventuelt beløb, som adcianten qua sagsøgte i hovedsagen måtte blive dømt til at betale til sagsøger efter rettens skøn.

Adciterede, G , har nedlagt påstand om frifindelse.

Hovedsagen er anlagt den 21. november 2014, og adcitationssagen er anlagt den 7. januar 2015.

K har fri proces under sagen.

Oplysningerne i sagen

Denne dom indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a, stk. 2. Forklaringerne er gengivet i dommen.

Denne sag vedrører alene spørgsmålet om erstatningsansvar, idet der er enighed om den beløbmæssige opgørelse, den tidsmæssige udstrækning og den medicinske årsagssammenhæng.

K, herefter kaldet T, var den 27. november 2012 ansat hos V. Han skulle denne dag udføre en zinkinddækning på to læmure på en privat byggeplads. Under arbejdet faldt han ned fra et rørbukkestillads.

Der er enighed om, at stilladset var af mærket Vinderup Rørbukkestillads, og at stilladset på grund af den lave højde ikke skulle forankres.

Arbejdsgiveren anmeldte arbejdsulykken den følgende dag, den 28. november 2012. Under punktet "beskrivelse af forløbet" er følgende anført: "Bukkestillads vælter under ham".

Der er enighed om, at to ansatte hos M, J og B, opsatte stilladset, og at stilladset tilhørte G, herefter kaldet G.

Ved brev af 2. august 2013 gjorde T is fagforening erstatningsansvaret gældende mod G t. G afviste kravet ved mail af 1. oktober 2013.

Ved brev af 3. oktober 2013 gjorde T fagforening erstatningsansvaret gældende mod M.

M anmeldte den 11. oktober 2013 skaden til sit forsikringsselskab, Gjensidige Forsikring. Der fremgår følgende under

beskrivelsen af skaden:

"Vi var bestilt til at skulle stille med 2 mand hos G på pladsen i Kullinggade. Arbejdet blev ledet og fordelt af G formand. Den 27 .11 .12 var mine folk færdige med deres arbejde. Der skal lægges vintermåtter på efter at VVS manden T har udført sit arbejde.

Mine folk tilbyder at hjælpe - T sætter en stige op til enden af stilladset - DA HAN TRÆDER OP VÆLTER STILLADSET OG HAN FALDER. VI HØRER HAM SIGE AV AV - MEN HAN REJSER SIG OG ARBEJDER VIDERE. Stilladset fejler ikke noget - der var intet ødelagt. Det har også virket ok med masser af vægt på, mens svendene arbejdede på det. Det næste vi hører til sagen er d. 19 . 08 . 13 at VVS manden T er kommet til skade."

Gjensidige Forsikring afviste ved brev af 20. november 2013 erstatningsansvaret.

Arbejdsskadestyrelsen anerkendte den 14. marts 2014 ulykken som en arbejdsskade. Varigt mén blev fastsat til 12 % og tab af erhvervsevne til 35 %.

Det fremgår af monteringsvejledning for rørbukkestillads fra Specialfabrikken Vinderup a-s blandt andet, at "denne monteringsvejledning er at betragte som en del af bukkestilladset og skal altid forefindes på brugsstedet" og "regelmæssig kontrol og vedligeholdelse skal udføres". Under punktet "5.1.0 Vedligeholdelse" er det blandt andet anført, at det er opstillerens ansvar at sikre, at at stilladsdele er i upåklagelig stand inden montagen, at kontrollere stilladset før det tages i brug og at kontrollere stilladset med jævne mellemrum.

Retslægerådet har afgivet udtalelse den 14. august 2015. Udtalelsen er ikke gengivet i dommen.

Forklaringer

T har forklaret, at han blev uddannet blikkenslager i 1972. Han kom i lære i 1968, og han har siden arbejdet som blikkenslager. Han har primært udført sit arbejde ude på pladser, men han har fremstillet det, som han skulle montere, hjemme på værkstedet.

Hans arbejdsgiver ringede til ham og sagde, at han skulle køre ned i Kullinggade og se på en inddækning. Hans arbejdsgiver havde ikke været på pladsen forinden, og han kendte ikke forholdene på pladsen, herunder vidste han ikke hvor høj muren var, eller om der var stillads på pladsen.

Han skulle afdække en læmur med zink for oven. Han havde samme dag fået instruktion om at opmåle og lave inddækningen, men der blev ikke talt om, hvordan han skulle komme op i højden. Der blev ikke talt om hjælpemidler, da han selv bestemte dette. Det var første gang, han var på pladsen i

Kullinggade.

Han medbragte en wienerstige, en 4 trins træ-wienerstige uden platform på toppen. Det var hans stige, som han havde i sin bil. Han tvivler på, at han kunne have foretaget opmålingen fra wienerstigen, da han ikke ville kunne nå. Han havde også en "skyde ud"-stige i aluminium med i sin bil, men den anvendte han ikke.

Han kom til pladsen lidt efter kl. 9. Der var 2 læmure med en højde på ca. 2 - 2 ½ meter og en længde på ca. 4 meter. Læmurene var færdigmurede.

Der stod 2 stilladser inde i gården og et stillads ud mod havesiden. Han brugte ikke stilladset mod havesiden.

Stilladserne i gården var 120 - 130 cm høje. Han går ud fra, at de var godt 4 meter lange, for der var 3 bukke i hvert stillads. Stilladset var ca. 60 cm bredt, idet gulvet var jumboplader, træ med aluminiumskanter, med en bredde på 60 cm.

Der var vintermåtter på læmurene, da han kom til pladsen. Han ved ikke, om murerne havde arbejdet med læmurene samme dag. Der var 2 murere og 3- 4 tømrer, som lavede rækværk, på pladsen. Han kendte ingen af tømrerne. Han havde tidligere arbejdet sammen med mureren B. på andre pladser, men ikke med J.

Vejret var fint, der var hverken sne eller regn. Han talte med J, da han kom til stedet. J anviste ham læmurene, som var dækket af vintermåtter. Vintermåtter er 120 cm i bredden og ca. 4 meter lange. De er af plastik med rockwool indeni. Hver måtte vejer 8 - 10 kg.

Han brugte wienerstigen til at komme op på stilladset. Han stillede stigen ca. midt for stilladset. Han er sikker på, at han ikke steg op for enden af stilladset. Han så ikke skamler, som kunne benyttes til at komme op på stilladset. Han tog selv vintermåtterne ned, idet han trak i dem og lod dem falde ned på jorden mellem stilladset og læmuren.

Han tog de mål, som han skulle bruge. Stilladset dækkede lige knap længden af muren. Det var det samme med begge mure, og det var uproblematisk at tage målene. Han lagde ikke vintermåtterne på igen, inden han kørte hjem. Det tog ca. 1 time at fremstille inddækningerne på værkstedet.

Han kørte tilbage til pladsen, hvor han igen brugte wienerstigen til at komme op på stilladset. Han medbragte håndværkstøj i en spand. Der var kun hans spand med værkstøj på jumbopladen. Han plejede at sætte spanden i en af enderne af et stillads. Inddækningen var lavet i 1 meters stykker og vejede i alt 25 - 30 kg. Zinkinddækningen kunne monteres fra den ene side, idet han havde bukket zinken i begge sider.

De to stilladser var ens opbygget. Stilladserne var ikke blevet flyttet, mens han var på pladsen. Stilladset så ud på samme måde, da han kom tilbage fra værkstedet. Han kiggede på stilladserne, som stod på et terrassegulv. Stilladset så fint og plant ud, og murerne havde lige brugt stilladset. Der var ikke noget at bemærke omkring stilladset, hverken da han målte op eller monterede zinken, og han mærkede ingen ustabilitet, da han brugte stilladset. Han har ikke stilladsuddannelse, og han har kun 2 - 3 gange i alt opstillet stillads, som han havde lånt på en byggeplads. Det er ikke et svært stillads at samle. Det vil nok tage en mand ca. 15 - 20 minutter at samle et stillads med 3 bukke svarende til det stillads, som der blev anvendt.

Da han var færdig med inddækningen, tog han sit værktøj med ned fra stilladset. J. kom og sagde, at vintermåtterne skulle på igen. J. stod på stilladset ud mod haven. Han tog først måtterne op på stilladset mod gården. Han stillede sig derefter på stilladset, tog måtterne og rakte enden af måtterne til J., som trak måtterne over muren. Han tror, at måtterne gik næsten helt ned til jorden.

Han begyndte at lægge måtter på læmuren tættest mod huset. Han stod lidt efter den midterste buk, set fra huset, da ulykken skete. Han var ved at række en måtte op til J., da han følte, at stilladset brasede sammen. Pladen forsvandt under ham, og han faldt ned. Den midterste buk væltede.

Hans fornemmelse er, at pladen forsvandt først, og dernæst væltede bukken. Han faldt mod gårdsiden og slog sin skulder.

Stilladset kan forhøjes ved at sætte en split med lås ind for derved at låse forlængerdelen fast. Splitten sættes igennem, og skruen spændes mod forlængerrøret. Splitten holder højden, og spændingsskruen sikrer stabilitet. Der er en lås i enden af jumbopladen, og låsen hviler på bukken ved, at der drejes en låseanordning ind under røret.

Han tror, at en split i den midterste buk var gået løs, og at låsemekanismen i stilladsbukken derfor var defekt. Han følte ikke, at pladen knækkede, kun at den faldt ned. Han kontrollerede ikke stilladset efterfølgende, og han bemærkede ikke, om pladen eller bukkene var defekte.

Han arbejdede ikke videre men kørte straks hjem. J. hjalp ham med at få alt værktøj og wienerstigen ind i bilen. Han tog noget smertestillende medicin og tog på skadestuen næste morgen. Han har desværre ikke arbejdet siden. Han kom senere på efterløn.

Anmeldelsen blev indsendt dagen efter af hans arbejdsgiver. Han sagde til arbejdsgiveren, at arbejdsgiveren ikke havde nogen skyld i ulykken, men at det måtte være dem, som havde sat stilladset op. Fagforeningen hjalp ham med at rejse krav. Anmeldelsen blev udfyldt af kontordamen, som havde ringet og spurgt ham, hvordan det var sket. Han tænkte ikke på at få undersøgt nærmere, om der var noget galt med stilladset. Han havde meget

ondt i dagene efter.

Der var kun 1 række jumboplader på stilladset. Da han skulle op på stilladset, kiggede han på stilladset, men han tjekkede ikke, om bolte og låsesystemer var korrekt monteret, blandt andet fordi murerne havde gået på det.

Bukken i midten sank i siden ind mod muren, og derfor lettede bukken i siden væk fra muren. Han faldt ud til siden mod haven, og han lå nede på jorden blandt de to jumboplader.

Bukken i midten væltede, men han kan ikke sige, hvordan den væltede. Som han husker det, blev bukkene i enderne af stilladset stående. Jumbopladerne væltede ned fra lejet på bukkene. Han ved ikke, om jumbopladerne også mistede fæstningen i de yderste bukke. Han har svært ved at huske, hvad der skete, fordi han slog sig rigtig meget ved faldet.

Han har efterfølgende tænkt over, hvordan det var sket, og han mener, at det kun kan skyldes, at der må være sket et eller andet må med låsesystemerne.

B. gik og pudsede sokkel. Tømrerne lavede et rækværk et andet sted, ca. 6 - 8 meter væk. Tømrerne var på pladsen, da han tog mål. Da han kom tilbage, var tømrerne stadig på pladsen. Tømrerne kunne se op til læmuren, og de kom derop, da han faldt ned. Det var unge mennesker, og han kendte ikke nogen af dem. De var iført tøj, hvor der stod G på bukserne. Han kan i dag ikke huske, hvordan de så ud. De fik alle en øl eller sodavand, som bygherren havde stillet frem, da han kom tilbage med zinken.

M har forklaret, at han blev udlært som murer i 1987. Han har i 8 år haft et lille murerfirma med 4 ansatte.

Han fik murerarbejdet med læmurene ved, at han enten blev ringet op af Kurt eller mødte Kurt hos en leverandør. Kurt er murerformand hos G. Kurt spurgte, om han kunne lave arbejdet med læmurene. De aftalte, hvornår hans folk skulle møde i Kullinggade. G leverede alt materiale, og hans folk havde kun håndværktøj med. G manglede dog en blandemaskine, og derfor lejede han en af sine maskiner til G. Der blev ikke indgået en skriftlig aftale, og de aftalte en timeløn for arbejdet. Han tror, at G havde travlt på dette tidspunkt.

G skulle levere alt, hvad der skulle bruges, og G ejede stilladset. Det var aftalen, at hans ansatte skulle kontakte G, hvis de manglede noget. Det var en del af arbejdsopgaven for hans ansatte at stille stilladset op.

Han vidste kun, at der skulle opføres læmure, ikke noget med dimensioner og størrelse. Han havde ingen beføjelser på byggepladsen, og han var ikke på pladsen forud for arbejdet begyndelse. Han har kun været på pladsen en

fredag eftermiddag for at hente deres ugesedler. Han husker ikke, om de var færdige med murerarbejdet på dette tidspunkt, men han ved, at det var før ulykken.

Kurt kontaktede ham efterfølgende og bad ham give en dekort på arbejdet. Kurt fortalte, at fakturaen var endt på hans kontor, og han havde ringet og sagt til Kurt, at det tjente de ingen penge på, fordi det var samme timeløn. Han gav en dekort på 10 %.

Hans folk fortalte ikke, at der var sket noget på pladsen, eller at T var kommet til skade. Han hørte heller ikke fra G eller fra anden side, at der var sket en ulykke. Han hørte første gang om ulykken, da Kurt ringede året efter og sagde, at G havde fået en anmeldelse på en skade.

Han modtog også selv et brev, og han udfyldte anmeldelsen til forsikringen, efter han havde talt med Kurt. Han talte med J og B, inden han udfyldte anmeldelsen. J forklarede, hvad der var sket, og hvad han huskede af hændelsesforløbet.

En jumboplade er 60 cm bred, og en stilladsbuk er 120 cm bred. Der kan lægges to plader ved siden af hinanden på bukkene. Stilladset vil være mere stabilt med 4 plader på, men man kan uden problemer gå på et stillads, hvor der kun er lagt en plade.

Stilladser af denne type bruges ofte ved mureropgaver. Det er meget nemt at samle. Hvis delene er på pladsen, tager det ikke mange sekunder at sætte det op. Der er låseanordninger som forklaret af T.

Efter hans opfattelse kan bukkene ikke vælte væk fra muren, hvis en split knækker i den ende af bukken, som vender ind mod muren. Overliggeren på stilladset vil alene hænge i siden ind mod muren.

J sagde, at stilladset var væltet, men at splitterne stadig sad i. J og B måtte slå splitterne ud, så de kunne skille stilladset ad og rejse det igen. Et stillads, som er vredet, kan ikke bare løftes på plads. Stilladset er nok også for tungt at rejse i samlet stand. Det er også nemmere at skille det ad og samle det igen i forhold til at skulle løfte et par hundrede kilo i samlet stand.

Han var ikke på pladsen efterfølgende, og han ved ikke, om stilladset blev brugt igen. J og B fortalte, at T var faldet ned. Han husker i dag ikke, om de sagde, at T blev på pladsen og arbejdede videre. J er stadig ansat hos ham.

En mand kan godt vælte et stillads, mens han står på det, fx. hvis han mister fodfæste og tager fat i bukken og trækker den med ned i faldet. Der er 60 cm stillads uden plade, hvis der kun er oplagt en jumboplade. Hvis man træder

derud, så griber man måske fat i en del af stilladset og på den måde trækker det med ned. Det kan ikke ske ved almindelig brug og gang på stilladset.

J: _____ har forklaret, at han blev uddannet murer i 2001. Han var i 2012 ansat ved _____ M _____, hvor han stadig er ansat i dag.

Han blev i november 2012 ringet op af _____ M _____ og fik at vide, at de var indlejet ved G _____ t. De skulle mure en havemur eller læmur. De fik et telefonnummer til G _____ s formand. G _____ skulle levere alt bortset fra håndværktøj og en blandemaskine.

Det tog nok omkring 1 ½ uge at mure læmurene. Der er behov for stillads, når murværket når op i en højde svarende til lidt over brysthøjde. Muren var omkring 2.55 - 2.60 meter høj, så de benyttede stilladset, da de var godt halvvejs med at mure.

Han og B _____ samlede stilladset. De har begge stilladsuddannelse som led i deres mureruddannelse, og de har begge bygget små bukkestilladser i deres daglige arbejde. G _____ leverede stilladset. Det blev leveret på en ladbil. Det var på forhånd målt op, og, som han husker det, havde de 8 eller 9 bukke og plader dertil. Det var et ganske almindeligt bukkestillads. De havde ikke forlængere på, for det var det ikke behov for i højden. De brugte kun to af stilladserne til murerarbejdet. Begge stilladser blev sat op samme dag.

Der var 3 bukke i hvert af stilladserne. De begyndte med at sætte bukkene ind. Bukkene stod på en terrasse, så det var et plant dæk, og bukkene kunne ikke vippe og skulle derfor ikke klodses op. Pladen kan maksimalt komme op i 180 cm højde, men de udnyttede ikke højden, idet pladerne blev sat på i en højde af ca. 120 – 140 cm.

De talte hullerne, så overliggerne var lige. Han husker ikke nummeret af hul. De satte pal i og spændte skruerne. Der er 2 skruer og 2 paler pr. buk. Palerne sidder fast i bukkene med en kæde.

De hjalp hinanden med at lægge pladerne på og sikre, at pladerne var plane. Det var jumboplader med en aluminiumskant. Krogene i enderne af pladerne hviler på den vandrette jerndrager på bukkene. Der skubbes en pal på plads nedenunder, så pladen låses fast og ikke kan hoppe af jerndrageren.

Der er to låse på hver plade, og det er konstrueret, så der kan låses to plader i forlængelse af hinanden fast på samme buk. Der var lagt 2 jumboplader ved siden af hinanden, så stilladset var 120 cm bredt med i alt 4 jumboplader på stilladset.

Han har i bilen en bog med instruktioner i opstilling af stillads. Han har fået bogen på et sikkerhedskursus, og den indeholder oplysninger om alle stilladstyper, også Vinderupstilladser. I instruktionerne er der blandt andet beskrivelse af afstand til væg, sikkerhed mv.

Når der smides læs, såsom mursten og mørtel, på stilladserne, kan de se, om stilladset begynder at bevæge sig. Det skete ikke, og bukkene stod også på et plant underlag. De kigger jævnligt efter og kontrollerer, om alle paler er på plads, særligt hvis de føler, at noget ved stilladset er usikkert. Han har aldrig oplevet at en pal er hoppet ud af en buk.

Stilladset bestod af dele af samme fabrikat. Han ved ikke, hvornår det senest var kontrolleret. De kontrollerede det på pladsen, da de satte det op. De ville også opdage, hvis stilladset ikke var i orden, når de satte ca. 500 kg mursten og ca. 300 kg mørtel på stilladset.

De havde en fast aluminiumstrappe, en 4 trins stige, stående for enden af stilladset. De flyttede den, når de skulle bruge den til at komme op på stilladserne.

De havde muret, vandskuret og lagt frostmåtter op på læmurene, inden T kom. B var ved at sokkelpudse på den anden side af læmuren. Han husker ikke, hvad han selv lavede, men det var nok noget småfinish. Han anslår, at han og B havde arbejdet fra stilladset i et par dage. Tømreren havde forinden lagt krydsfiner på muren. De vidste, at der skulle komme en for at lave inddækning, og stilladset har nok maksimalt stået en eller to dage, uden de brugte det, inden T kom.

T tog måtterne af. Måtterne er $3\frac{1}{2}$ - 4 meter lange og ca. 1.20 m bredde. De er lavet af rockwool. Torben målte op, kom tilbage og lavede inddækningen.

Da T var færdig, bad han T om at lægge frostmåtterne på igen. Det er normal kutyme, og de hjalp hinanden. Han stod på et stillads på den modsatte side af læmuren og tog imod måtten, hvorefter han trak den over muren. Han kunne ikke se nøjagtig, hvad T lavede. Måtterne lå på jorden, og T skulle hente dem.

Muren er højst 6 meter lang, og som han husker det, manglede de at lægge 1 eller 2 af i alt 4 måtter. Han hørte et brag og kom om på den anden side af muren, hvor han så, at T lå flettet ind i stilladset. Stilladset var på en eller anden måde væltet sidevers langs med muren. T lå på jorden, men han husker ikke præcis hvor. Han hjalp T op. Stilladspladerne sad stadig fast i bukkene. En buk kan ikke blive stående, når de andre vælter. T sagde, at han havde slået sig og ømmede sig. Han stoppede for dagen og kørte derfra. Han har nok hjulpet med at få værktøjet i bilen.

De var nødt til at skille stilladset ad. Han husker det tydeligt, at låsene ved jumbopladerne sad stadig fast i bukkene, og de måtte løsne dem og tage pladerne af selve bukkene. Det var galvaniserede bukke, og de fejlede heller ikke noget. Der var heller ikke noget knækket af. Alle paler sad fast i bukkene, og de kunne lægge jumbopladerne direkte op igen. Han er helt

sikker på, at palerne var sat i, og skruerne var spændt. Det hele var spændt sammen, og to mand kunne ikke løfte stilladset i samlet stand. Der var ikke sket noget med stilladset. De rejste det og lagde de sidste frostmåtterne på muren. De brugte ikke stilladset efterfølgende, og han og B. skilte stilladset ad igen.

Han har ingen anelse om, hvordan stilladset var væltet eller klappet sammen, og han har aldrig oplevet noget lignende før. De havde selv brugt det og haft masser af vægt på. Han ved, at et stillads kan vælte, hvis man fx løber på det og pludselig stopper op. Han tænker, at en bevægelse eller et skub fra væggen kan være eneste årsag, men han ved det ikke.

Han og B. talte om ulykken, hvad de normalt gør, når der sker noget. Han husker ikke, hvad de konkluderede dengang. Det skete en torsdag.

M kom ned på pladsen for at ønske god weekend, da de var færdige om fredagen. Der var firmaudflugt om fredagen, men han tog ikke med, da hans kone skulle føde.

Han husker ikke, om de talte med Kurt eller andre fra G. t om stilladset. De fik rejst stilladset op og fandt ingen fejl, så derfor tænkte de ikke på at få det undersøgt. De var heller ikke klar over, at T. havde andet end slået sig.

Der var 2 eller 3 tømrere, som lavede rækværk ned mod vandet. Den ene hed B., og der var måske en lærling.

Da de var færdig med at mure, blev der lagt krydsfiner ovenpå murværket. Det skete, da de havde muret og vandskuret. Han husker ikke, om der blev lagt krydsfiner samme dag eller dagen før. Tømreren brugte formentlig også stilladset til dette arbejde.

T. lå på stilladset. Det så ud som dominobrikker, som var væltet, idet hele stilladset havde samme afstand til muren.

Man må ikke sætte stiger op ad et stillads, uanset om det er fra siden eller enden. Et tomt stillads med en stige for enden kan medføre at man med sin egen kropsvægt kan flytte det sidevers. Deres alutrappe hvilede ikke på stilladset, og derfor kunne den godt stå for enden af stilladset. T. havde sin egen wienerstige med. Han ved ikke, hvordan T. stillede wienerstigen. Hvis wienerstigen går højt nok over stilladset, er der ikke noget til hinder for at anvende den.

Han husker ikke, at alle håndværkere på pladsen denne dag drak sodavand eller øl, som bygherren havde stillet frem. Han fik ikke noget af det.

Kurt har forklaret, han blev uddannet murer i 1986. Han er ansat hos G., og han har i 7 ½ år været ansat som byggeleder for murerne i Svendborg. Det er en del af hans arbejde at instruere, sætte folkene i gang, at

få tingene til at glide, overholde frister, sørge for materialer, og han afgiver også tilbud og indgår aftaler.

G₁ havde entreprisen på Kullinggade. Der skulle opføres en læmur ved et hus, da der skulle være en overdækket terrasse. Muren var ca. 3.20 meter lang og ca. 3 - 3½ meter høj.

Tømrere fra G₁ lavede et rækværk, og det arbejdede de på, da murerne kom. Det var to forskellige arbejder, og han havde intet med tømrerarbejdet at gøre.

Det var en lille 2 mandsopgave til 25 - 30.000 kr. Opgaven kom i stand ved, at bygherren var privat bekendt med hans chef. Han blev bedt om at udføre arbejdet. Han talte med chefen om, at de lige nu havde travlt, så de ikke kunne lave det. Da opgaven hastede og skulle udføres nu, kontaktede han M₁ og spurgte, om han kunne hjælpe med et par mand.

Han fik to svende. De kom i firmabil og havde deres håndværktøj med. Han lejede også en blander af M₁. Stenene og andet materiale leverede Guldfeldt, og det stod på pladsen. Han var en af dagene i november 2012 nede for at fortælle svendene, hvor høj og hvor lang muren skulle være. De aftalte, hvordan opgaven skulle løses, at materialerne var på pladsen, og at murværket skulle ligne det eksisterende. Det var erfarne murersvende, så han fortalte i øvrigt ikke, hvordan arbejdet skulle udføres.

Han var selvfølgelig på pladsen en til to gange af ca. 10 minutters varighed for at besigtige arbejdet. Han har ikke stået for at lede og fordele arbejdet, og det er hans opfattelse, at M₁ havde ansvaret for sine folk, da han havde entreret med M₁ n. Han så ikke M₁ på pladsen.

G₁ leverede bukkestillads til opgaven. M₁ bad om dette, da de var tættere på pladsen end M₁ og han lod sin stilladsmand, J₁ levere stillads på stedet. Det var et sædvanligt murerstillads, og der medfølger ikke monteringsvejledning, når stilladset leveres. G₁ har mange bukkestilladser på deres lager. Stilladserne er godkendte, og de købes som nye fra Vinderup.

De har årlig egenkontrol af stilladser, murerbukke og planker. Det foretages af firmaets stilladsmand, som har den nødvendige uddannelse. Den årlige egenkontrol udføres sidst på året, og var ikke gennemført på dette tidspunkt. Der foretages en afsluttende rengøring på virksomhedens adresse, når stilladset tages hjem. Det leverede materiale var i orden, for ellers ville det blive kasseret, inden det forlod virksomhedens matrikel. Hvis de får at vide, at stilladsdele er defekte eller skæve, så hentes det hjem og kasseres.

Han så ikke selv det leverede stillads. Murerne på pladsen samlede stilladset. Det er en del af en murersvends uddannelse, og han havde ikke noget med

det at gøre. Han sendte stilladsmanden ud for at hente stilladset, da arbejdet var færdigt. Han har ikke hørt om, at der var mangler eller skader på stilladset, og det er senere brugt på andre byggepladser.

Han husker ikke, at der var tømrere fra G på pladsen, og han var heller ikke selv på pladsen under eller efter uheldet. Han fik først kendskab til uheldet efter lang tid, og det kom fra virksomhedens administration, idet han blev bedt om at forholde sig til det. Det skete nok 7 - 8 måneder efter ulykken.

Han følte, at der var gået meget tid til arbejdet, og han bad M om en dekort på antallet af timer. Der var ikke aftalt en fast pris, kun en timepris. Der var ikke lavet en skriftlig aftale. Dekorten skyldes ikke, at der ikke var tilsyn fra M's side. G tager normalt ikke et tillæg, hvis de fører tilsyn med folk fra andre firmaer, og de tager samme pris uanset om de har en byggelederforpligtelse eller ej.

Der skal monteres en krydsfinér plade, inden der monteres zinkafdækning. Arbejdet blev udført af en af G' tømrere, men han ved ikke af hvem. Tømreren har sandsynligvis anvendt stilladset til dette arbejde. G havde derfor i afslutningen af arbejdet selv behov for et stillads, og normalt bruges det stillads, som er på pladsen.

Han og M drøftede ikke stillads, da de indgik aftale om arbejdet, men højden på muren tilsagde, at der skulle bruges stillads. Han talte ikke om anvendelse af stillads med de to murere. Der skulle et stillads til, uanset om de fik det fra G eller fra M. Han husker ikke, hvem der tog initiativ til at få stilladset leveret, det kan være ham, M eller svendene.

B har forklaret, at han blev uddannet som tømrer i 2004. Han har været ansat hos G siden april 2011.

Han skulle sætte godt 16 meter langt rækværk op i Kulliggade sammen med en anden svend og en lærling. De begyndte, inden murerne gik i gang med læmuren. Han gik på pladsen samtidigt med murerne. Han husker ikke, hvem der blev færdige først.

Han var ikke vidne til T's tilskadekomst, da han ikke var på pladsen, da T faldt ned. Han er 100 % sikker på, at de to andre heller ikke var der, for han var den sidste tømrer på pladsen, da han foretog oprydningen. Det var et forholdsvis lille område, de arbejdede på. De havde ikke skurvogn på pladsen.

Han har ikke monteret krydsfinérpladen på muren, og han ved ikke, hvem der monterede den. Som han husker det, var pladen ikke monteret, da han forlod pladsen.

K. var byggeleder på tømrerarbejdet, og de talte med ham, hvis der var problemer eller spørgsmål til udførelsen. Som han husker det, mødte han ikke K. på pladsen. Der er ikke malere ansat hos G. t, og ham bekendt blev rækværket ikke efterbehandlet af professionelle malere.

B. har forklaret, at han blev udlært som murer i 1974. I november 2012 var han ansat hos ., men han er i dag ansat hos Gt.

På byggepladsen gik han på Kullingvej sammen med J. Han har før arbejdet på samme byggeplads som T.

Læmurne var på det højeste sted ca. 2½ meter. Murværket var højest ved huset, og det faldt nedad, måske ½ meters fald. Der var 2 bukkestilladser på pladsen. Bukkene var sat helt i bund, og de blev stillet op, da murværket var op i ca. 1½ meters højde. De brugte stilladset i 3 – 4 dage, og de var færdige med at mure, da T. kom et par dage efter.

Stillads og alt andet materiel blev leveret fra G., og det var på pladsen, da de kom. Han mener, at der var de dele på pladsen, som de skulle bruge, men heller ikke mere. Det var ikke noget gammelt skrammel, og det var alt sammen originale dele.

De lavede kun stilladset i den nødvendige højde, da de ikke ville løfte stenene højere end nødvendigt. Fordi bukkene var helt i bund, så brugte de ikke splitten. Der var ingen brugsanvisning, hvilket han aldrig i sin tid som murer har fået udleveret. Han er ikke bekendt med, hvornår stilladset var kontrolleret, da det ikke kan ses på stilladsdelene. Han har selv kursus i rullestillads.

Stilladset opstilles ved, at man tager en buk og stiller den, hvor stilladset skal bruges. Derefter lægges jumbopladerne på stilladset, når bukkene er i den ønskede højde. Splitterne i enden af jumbopladerne stikkes ned om røret på bukkene, hvilket de altid gør.

Der var 3 bukke og 4 jumboplader til hvert stillads. Der blev lagt to jumboplader ved siden af hinanden, og 2 i længden. Det var fuld bredde, hvilket var nødvendigt, når de både skulle have materialer og arbejde på stilladset.

Som han husker det, brugte de selv en skammel til at komme på stilladset. Skamlen havde 3 - 4 trin med en platform for oven. De gik normalt op på siden af stilladset.

Han husker ikke, hvem om der var lagt finérplade på muren eller i givet fald, hvem der havde lagt den. Der var lagt flere vintermåtter med en længde på 3

meter på murene. De skulle bruge 3 - 4 stykker pr. væg. Han ved ikke, hvad en vintermåtte vejer.

Der lå måtter på begge mure, da T kom. Han husker ikke, om T selv pillede dem ned, eller om J hjalp med at tage dem ned.

Han så ikke, hvordan T kom på stilladset, da han selv lå og pudsede sokkel på ydersiden af væggen. Han så og hørte ikke noget usædvanligt for en byggeplads. J kom på et tidspunkt og sagde, at T var faldet ned.

Han arbejdede på den modsatte mur på siden ud mod haven. Han så hverken T gå op på stilladset, arbejde på det eller falde ned. Han ved heller ikke, hvordan T kom op på stilladset, og han husker ingen stige eller lignende. T var gået fra pladsen, da han blev bekendt med, at han faldet fra stilladset.

Han lagde ikke mærke til, at der var noget, som var gået i stykker på stilladset. Som han husker det, var pladerne faldet ned. Bukkene stod stadigvæk. Den ene ende af pladerne havde fat i den midterste buk, mens enderne af begge plader lå på jorden i siden, der vendte væk fra huset.

Han er ikke sikker på, hvad der skete. Måske hjalp han J med stilladset, eller måske gik han tilbage og fortsatte med sit arbejde. Han går ud fra, at J lagde pladerne op. Han husker heller ikke, om han var med til at lægge de sidste vintermåtter på, måske gjorde J det alene.

De oplevede ingen problemer med stilladset. Det var ikke vakkelt men helt stabilt, idet bukkene var i bund og underlaget var stabilt. Fordi overliggeren var helt i bund, blev splitten og skruen ikke benyttet. Det var ikke nødvendigt at efterse stilladset løbende, fordi underlaget var plant og stilladset var helt i bund. Han ved ikke, hvordan stilladset gik i stykker. Hvis de byggede stilladset op igen, så har de sat splitter på pladerne fast igen, fordi det er fast procedure.

Han talte ikke med sin arbejdsgiver eller G om T's fald.

Han husker ikke, hvem der satte dem i gang med arbejde, men som han husker det, var en fra G, måske K. De var lånt ud, og M havde ikke noget med det at gøre.

De fik at vide, hvad de skulle lave, og at de skulle ringe, hvis de manglede noget, og han husker at han ringede til Kurt efter vintermåtter.

De fik ikke instruktioner i brug af bukkestilladset, da det er helt almindeligt arbejdsredskab, og han har aldrig fået instruktion i dette.

T₁ var ikke ved stilladset eller på pladsen, da han så stilladset. Han husker ikke, om J₁ kaldte på ham, eller om han gik om på den anden side af muren for at hente materialer. Han husker heller ikke, om J₁ var ved stilladset, da han kom om og så det. Da han så stilladset, lagde han ikke mærke til, om der var ændret noget ved stilladset, men han mener, at det stadig var i bund.

T₁ kom tilbage på pladsen på et tidspunkt. T₁ sagde, at han var faldet ned og ømmede sig. Han husker ikke, om T₁ arbejdede igen, kørte til læge eller andet.

Parternes synspunkter

Sagsøgeren, T₁, har anført følgende anbringender i påstandsdokumentet:

"Til støtte for sagsøgers påstand gøres det gældende,

- at sagsøgte har handlet culpøst,
- at sagsøgtes ansvar er et professionsansvar, der skal vurderes på baggrund af en skærpet culpanorm,
- at sagsøgte har forestået opstilling af stilladser, og at det på baggrund af det forhold, at stilladset brød sammen, må lægges til grund, at stilladset ikke har været opsat sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt,
- at sagsøgte lod medarbejdere fra andre arbejdsgivere benytte stilladset uden at sikre sig, at dette var indrettet og kunne anvendes sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt,
- at sagsøgtes medarbejdere udtrykkelig anmodede sagsøger om bistand til pålægning af vintermåtter uden at sikre, at stilladset havde den fornødne kapacitet til opgaven,
- at sagsøgte dermed har pådraget sig et erstatningsansvar overfor sagsøger efter principperne i arbejdsmiljølovens §§ 38 og 45,
- at sagsøgte derudover har tilsidesat sin forpligtelse til at sikre, at arbejdet på pladsen, hvor flere entreprenører udførte arbejde, kunne foregå sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, for så vidt angår hjælpemidler, som sagsøgte havde ansvar for opstillingen af, jf. Arbejdstilsynets bekendtgørelse 1181 af 15. oktober 2010, Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1516 af 16. december 2010 om Bygge- og anlægsarbejde og Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1109 af 15. december 1992 om anvendelse af tekniske hjælpemidler,
- at sagsøgte dermed har handlet ansvarspådragende overfor sagsøger,

- at sagsøgte under alle omstændigheder efter danske lov 3-19-2 hæfter for det erstatningsansvar, som hans ansatte måtte pådrage sig ved uforsvarlige skadegørende handlinger under arbejdets udførelse, herunder idet stilladset ikke var opstillet eller samlet forsvarligt, og
- at sagsøgte på den baggrund er forpligtet at betale sagsøger erstatning i overensstemmelse med den af sagsøger nedlagte påstand.

INDSIGELSER

Over for sagsøgtes indsigelser gøres det gældende,

- at sagsøger ikke har udvist nogen erstatningsretlig relevant egen skyld."

Sagsøgte, M i, og **Adcitanten, Gjensidige Forsikring som mandatar for M** har anført følgende anbringender i påstandsdokumentet:

"Til støtte for de nedlagte påstande henvises til skriftvekslingen i henholdsvis hovedsagen og adcitationssagen for Retten i Svendborg, der kan sammenfattes til følgende:

Ad sagsøger

Det bestrides, at sagsøger har dokumenteret, at sagsøgers uheld den 27. november 2012 kan henføres til fejl eller forsømmelser fra sagsøgtes side eller til nogen for hvem sagsøgte hæfter.

Det bestrides desuden, at sagsøger i relevant eller fornødent omfang nærmere har dokumenteret omstændighederne ved hændelsen den pågældende dag, der alene blev overværet af sagsøger selv. Navnlig vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt det pågældende stillads væltede eller brød sammen, er der væsentlige usikkerheder, der bevismæssigt bør komme sagsøger til skade, blandt andet som følge af sagsøgers sene anmeldelse af skaden til sagsøgte, der fandt sted ca. 1 år efter hændelsen, jf. sagens bilag 2.

Fra sagsøgtes side gøres det gældende, at stilladset væltede, og at det ikke brød sammen, hvilket blandt andet understøttes af, at der blev brugt såkaldte jumbo-plader, og at pladerne var intakte efter uheldet. Hertil kommer, at det fremgår af anmeldelsen af arbejdsulykken, jf. bilag 1, at stilladset væltede.

Det bestrides således, at sagsøger har dokumenteret, at det pågældende stillads brød sammen, hvilket i øvrigt heller ikke understøttes af de i sagen foreliggende faktiske oplysninger.

Det gøres endvidere gældende, at sagsøgte ikke var ejer af stilladset og dermed heller ikke ansvarlig for eventuelle skjulte fejl og mangler ved stilladset, der i øvrigt var blevet korrekt opstillet og samlet, uden at der var

nogen synlige fejl ved stilladset og anvendt af håndværkerne på pladsen i en længere periode forud for hændelsen og efterfølgende, uden at der blev konstateret fejl eller mangler ved det pågældende stillads.

Det gøres endvidere gældende, at sagsøgte ikke var pligtig til at vurdere stilladsets egnethed og sikkerhed i forhold til sagsøgerens udførelse af opgaver, idet det er den virksomhed, hvis medarbejdere benytter stilladset, der har ansvaret for, at det er egnet til den opgave, som skal udføres fra det, og at det er i forskriftmæssig stand under den pågældende brug.

Det gøres endvidere gældende, at der ikke forelå en forudgående aftale om, at sagsøgte skulle stille stillads til rådighed for de øvrige entreprenører, og at sagsøgte i øvrigt har fulgt de angivne instruktioner for hovedentreprenøren, G (adciterede).

Herudover gøres det gældende, at anvendelsen af det pågældende bukkestillads er en sædvanlig og en i sig selv forsvarlig indretning, og at der således heller ikke er forhold ved stilladset i øvrigt, der kan danne grundlag for et erstatningsansvar for sagsøgte.

Sagsøgers uheld må således i det hele henføres til sagsøgers egne forhold, idet uheldet mest sandsynligt er indtruffet som følge af sagsøgers uforsvarlige anvendelse eller løsning af sin opgave fra stilladset.

På denne baggrund gøres det gældende, at der foreligger erstatningsrelevant egen skyld, der indebærer at en eventuel erstatning skal nedsættes eller bortfalde.

For det tilfælde, at retten ikke mener, at der foreligger egen skyld fra sagsøgers side, gøres det gældende, at uheldet skyldes et hændeligt uheld, der ikke kan bebrejdes sagsøgte.

Som anført i sagsøgers duplik af 9. april 2015 har sagsøgte ikke indsigelser mod sagsøgers beregning af henholdsvis erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, godtgørelse for svie og smerte og erstatning for tab af erhvervsevne.

Med henvisning til retsbogen af 1. oktober 2015 bestrider sagsøgte ikke den medicinske årsagsforbindelse efter Retslægerådets udtalelse.

Ad adciterede

Til støtte for den nedlagte friholdelsespåstand overfor adciterede gøres det gældende, at adciterede er ansvarlig for den arbejdsskade, der er overgået sagsøger, ved at adciterede som hovedentreprenør ikke har ledet arbejdet og tilsynet sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt med hensyn til arbejdets tilrettelæggelse og udførelse.

Adcitantens rolle i forbindelse med byggepladsen var alene at stille to medarbejdere og en blandemaskine til rådighed for adciterede. Adciterede afgav således alle instrukser om byggeriet, herunder tilrettelæggelsen af og tilsynet med opgaverne, som efter aftale skulle komme fra adciteredes medarbejder ved Kurt r. Tilsvarende skulle adciterede levere samtlige materialer og værktøj, herunder omtalte stillads, idet adcitanten alene lejede en blandemaskine ud, som adciterede ikke var i besiddelse af.

Det bestrides således, at der var tale om et sædvanligt underentreprisearbejde, hvilket understøttes af, at adciterede er blevet krediteret 10%, fordi adciterede ikke mente, at fortjenesten var tilstrækkelig, henset til at adciterede var ansvarlig for planlægning og styring af projektet, jf. den som bilag C fremlagte kreditnota.

Det gøres desuden gældende, at adciterede trods hurtig inddragelse i sagen tilsyneladende ikke har undersøgt den nærmere årsag til uheldet, herunder om bukkestilladset var egnet til udførelsen af den konkrete opgave, hvilket bevismæssigt må komme adciterede til skade.

Adciterede, der er ejer af stilladset, er dermed det rette ansvarssubjekt i forhold til eventuelle skjulte fejl og mangler ved stilladset, idet det samtidig bemærkes, at adcitantens medarbejdere fulgte samtlige anvisninger og instrukser fra adciterede, og der er således intet i dette forhold at bebrejde adciterede."

Adciterede, G i, har anført følgende anbringender i påstandsdokumentet:

"Til støtte for den nedlagte påstand fremsættes følgende

Anbringender og indsigelser

Det gøres gældende, at den tid, der er gået fra skadetidspunktet, indtil der rejses krav i sagen, i sagens natur vanskeliggør en ordentlig oplysning af sagen, som er præget af en række usikkerhedsmomenter.

Det er fx ikke klart, hvorledes sagsøgeren, l T i hovedsagen kom til skade, og om der var mangler ved det stillads han benyttede, eller om stilladset var samlet og blev anvendt, som det skulle.

Det er imidlertid ikke adciterede, men adcitanten der har bevisbyrden for, at der er noget at bebrejde adciterede i anledning af l T s tilskadekomst, og de (meget betydelige) usikkerhedsmomenter, der utvivlsomt er i relation til de faktiske oplysninger af betydning for sagen, hverken kan eller skal komme adciterede til skade. Adcitanten må derimod pålægges en ganske tung bevisbyrde for, at der er noget at bebrejde adciterede i anledning af l T s tilskadekomst.

Det gøres i forlængelse heraf gældende, at adcitanten ikke har løftet den bevisbyrde, der påhviler adcitanten for, at der er noget at bebrejde adciterede i erstatningsretlig relevant henseende, som skulle kunne begrunde, at adciterede skal holde adcitanten skadesløs.

Det er ikke godtgjort af adcitanten, at der skulle have bestået nogen forpligtelse for adciterede til at lede arbejdet eller føre tilsyn dermed eller tage stilling til dets tilrettelæggelse og/eller udførelse. Alle arbejder vedrørende læmuren blev udført i underentreprise af selvstændigt virkende tredjemand, og adciterede var derfor ikke involveret i at lede arbejdet, instruere derom, føre tilsyn dermed osv. og skulle heller ikke være det.

Det endvidere ikke godtgjort af adcitanten, at "stilladset" ikke var egnet til udførelsen af den opgave, som sagsøgeren udførte eller skulle udføre derfra. Adciterede var for det første ikke involveret og skulle ikke være involveret i overvejelser eller beslutninger omkring planlægning, tilrettelæggelse, udførelse osv. af den pågældende arbejdsopgave. For det andet kan adcitanten ikke uden som minimum syn og skøn eller indhentelse af sagkyndig erklæring føre bevis for, at "stilladset" skulle have været uegnet.

Det bestrides, at det skal eller kan komme adciterede bevismæssig til last, at denne ikke har undersøgt årsagen til uheldet, og at adciterede er ansvarlig for skjulte fejl og eller mangler ved "stilladset". Det skal bemærkes, at der ikke har været nogen anledning for adciterede til at foretage nærmere undersøgelser af "stilladset", i hvilken forbindelse der henvises til adcitantens eget svarskrift i hovedsagen, side 2, 2. afsnit, hvoraf fremgår følgende:

"Der var forinden uheldets indtræden blevet arbejdet fra stilladset i flere dage, hvor det sagtens kunne bære vægten af et stort antal mursten. Der blev heller ikke efterfølgende konstateret fejl eller mangler ved stilladset. Dette understøttes af, at sagsøgte medarbejdere måtte skille stilladset ad for at rejse det op igen. Stilladset var således ikke faldet fra hinanden eller gået i stykker. Der er ikke tale om, at stilladset brød sammen".

Det bestrides i øvrigt, at eventuelle anvisninger fra adciteredes side, som denne måtte findes at have været forpligtet til at give, skulle kunne have forhindret sagsøgerens tilskadekomst."

Rettens begrundelse og afgørelse

Det lægges til grund, at det anvendte rørbukkestillads er et almindeligt redskab på byggepladser, og at det er forholdsvis simpelt og ukompliceret at samle. Der er enighed om, at stilladset på grund af lav højde ikke skulle forankres.

Det er samstemmende forklaret, at stilladset på pladsen var opstillet på en

terrasse, og at underlaget var plant. T har forklaret, at der var lagt 1 jumboplade på bukkene, svarende til en bredde på 60 cm. J og B har forklaret, at der var lagt to jumboplader på bukkene, svarende til en bredde på 120 cm. B har forklaret, at overliggerne var i bund på rørbukkene, og T og J har forklaret, at overliggerne var hævet, så stilladset havde en højde af 120 - 140 cm. T, J og B har alle forklaret, at stilladset var stabilt, da de udførte deres arbejde, og at de først bemærkede problemer med stilladset ved T's fald.

T's arbejdsgiver indgav anmeldelse om ulykken den følgende dag. Det er ikke godtgjort, at M eller G fik kendskab til T's skade før august 2013.

Det lægges til grund, at ingen af de tilstedeværende på byggepladsen overværede T's fald. J og B har forklaret, at de så stilladset efter T's fald. Stilladset blev ikke undersøgt nærmere efter ulykken.

T, J og B har alle forklaret, at hele eller dele af stilladset var væltet, men de er ikke enige om, hvilke elementer af stilladset, der var væltet, eller i hvilken retning stilladset var væltet.

T har forklaret, at han ikke kontrollerede stilladset efter faldet, og han bemærkede ikke, om plader eller bukkene var defekte.

J har forklaret, at stilladset efterfølgende blev rejst, hvorved det var nødvendigt at skille stilladset ad, da låsene ved jumbopladerne stadig sad fast i bukkene. J og B har begge forklaret, at de ikke bemærkede skader på stilladsdelene.

Der er ikke ved forklaringerne det nødvendige grundlag og den nødvendige klarhed for at fastlægge, hvordan faldulykken skete.

Det forhold, at producentens monteringsvejledning ikke befandt sig på pladsen, er under de oplyste omstændigheder ikke tilstrækkeligt til at fastslå, at stilladset ikke var opstillet sikkerhedsmæssigt forsvarligt.

Da de nærmere omstændigheder ved ulykken ikke er klarlagt, har T ikke alene ved sin egen forklaring løftet bevisbyrden for, at der var monteringsfejl ved stilladset, eller at der på anden måde var fejl eller for-sømmelser, der medfører, at M som opstiller af stilladset er ansvarlig for faldulykken. M frifindes derfor.

Som følge af det ovenfor anførte gives G også medhold i den nedlagte frifindelsespåstand.

Sagsomkostninger:

Sagsøger har fri proces, hvorfor statskassen pålægges at betales sagsomkostninger til sagsøgte. Når en sagsøgt frifindes efter at have adciteret en tredje-
mand med påstand om friholdelse, er det udgangspunktet, at sagsøgte selv
må bære de sagsomkostninger, som sagsøgte pålægges at betale til adcitere-
de. Der er ikke grundlag for at fravige dette udgangspunkt i denne sag.

Ved fastsættelse af sagens omkostninger tages det i betragtning, at sagen har
været forelagt Retslægerådet, og at hovedforhandlingen havde en varighed af
1 ½ retsdag.

Det er oplyst, at M og G er moms-
registreret.

Det bestemmes, at statskassen skal betale sagsomkostninger til M
med 60.000 kr. til dækning af udgift til advokatbi-
stand.

Gjensidige Forsikring som mandatar for M
skal betale sagsomkostninger til G med 60.000 kr. til dækning af ud-
gift til advokatbistand.

Thi kendes for ret:

Sagsøgte, M, frifindes.

Adciterede, G, frifindes.

Statskassen skal inden 14 dage betale sagsomkostninger med 60.000 kr. til
M.

Adcitanten, Gjensidige Forsikring som mandatar for M
, skal inden 14 dage betale sagsomkostninger med 60.000 kr.
til G.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8a.

Bente Thanning
dommer

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Retten i Svendborg, den 20. juni 2016.

Sabine Dahl Jørgensen, Retsassistent